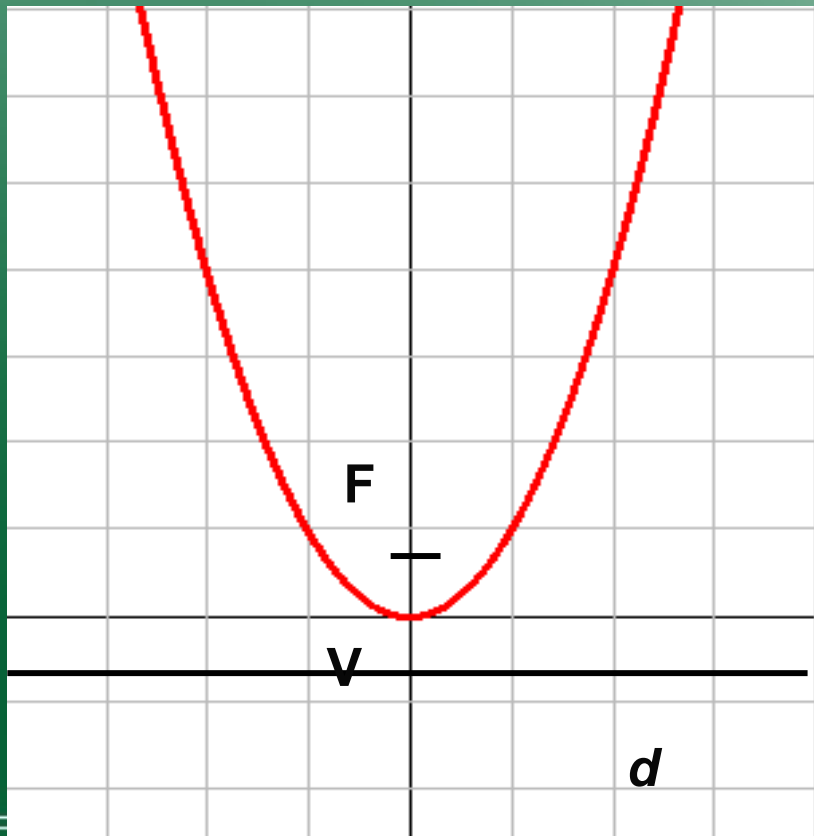

PARABOLA

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218
Šablona	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Označení materiálu	VY_32_INOVACE_Něm14
Vypracoval(a), Dne	RNDr. Marie Němcová, 27. 1. 2013
Ověřeno (datum)	4. 2. 2013
Předmět	Matematika
Třída	3. B
Téma hodiny	Parabola
Druh materiálu	Prezentace
Anotace	Seznámení s použitím videa s různými rovnicemi paraboly, s jejími charakteristikami a s postupem při řešení těchto úloh.

DEFINICE

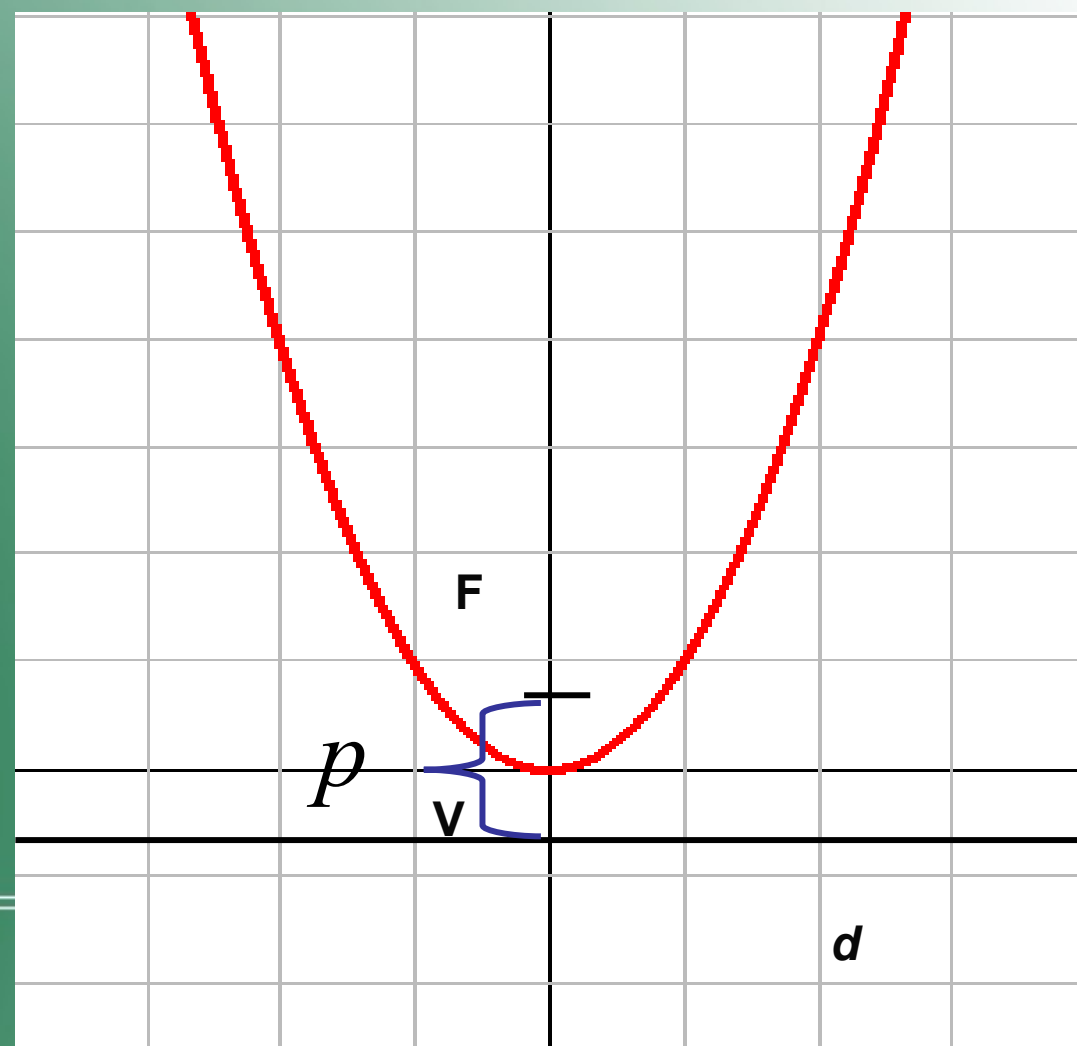

- Množina všech bodů X v rovině, které mají **stejnou vzdálenost** od daného bodu F a od dané přímky d , F neleží na d .

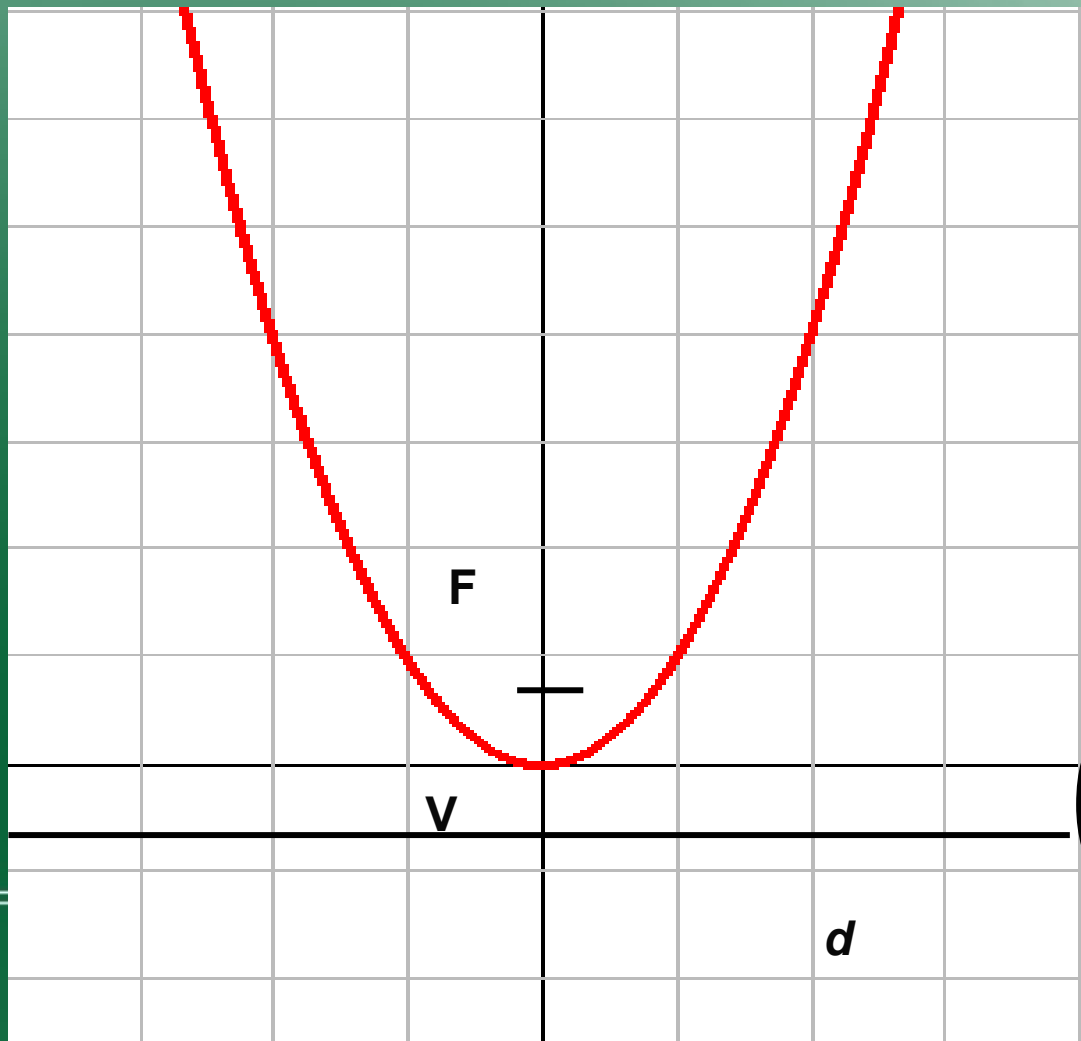
$$|XF| = |Xd|$$

ZÁKLADNÍ POJMY

V	Vrchol paraboly
F	Ohnisko
d	Řídící přímka
p	Parametr /vzdálenost ohniska od řídící přímky/

VRCHOLOVÁ ROVNICE PARABOLY

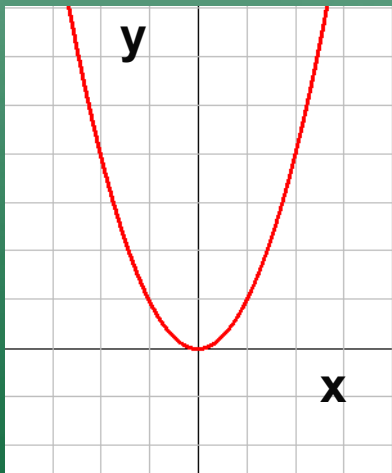
$$S = [0,0]$$

$$x^2 = 2py$$

$$S = [m, n]$$

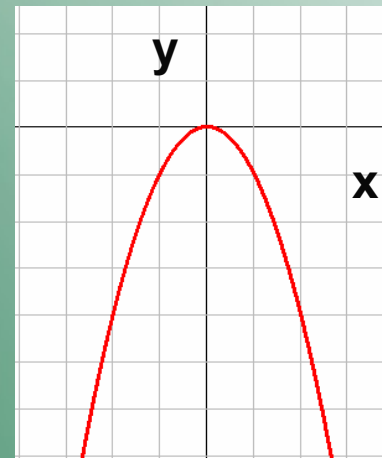
$$(x - m)^2 = 2p(y - n)$$

POLOHA HLAVNÍ OSY

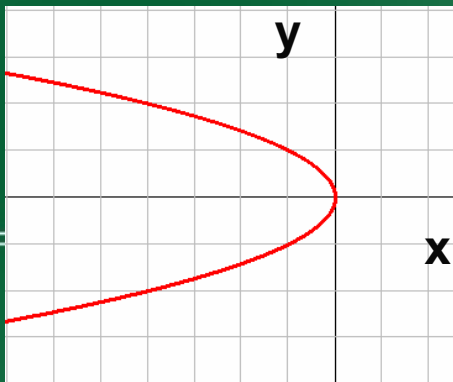
$$x^2 = 2py$$

o||y

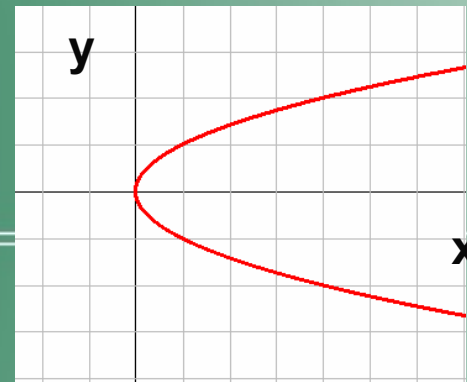

$$x^2 = -2py$$

o||x

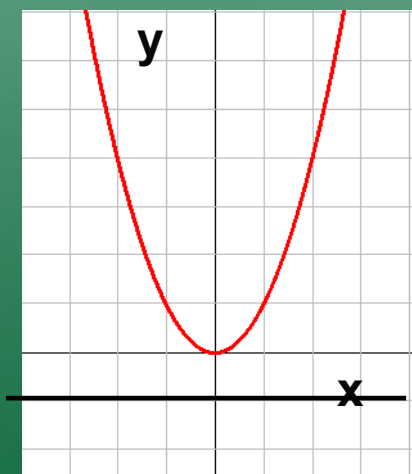

$$y^2 = -2px$$

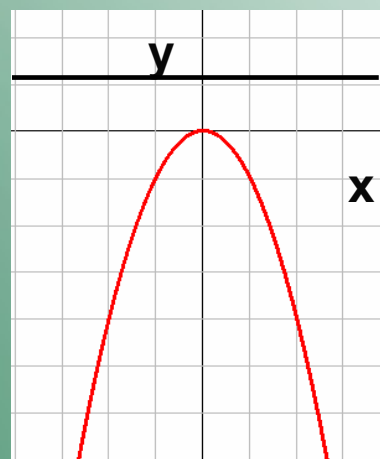
$$y^2 = 2px$$

ROVNICE ŘÍDÍCÍ PŘÍMKY

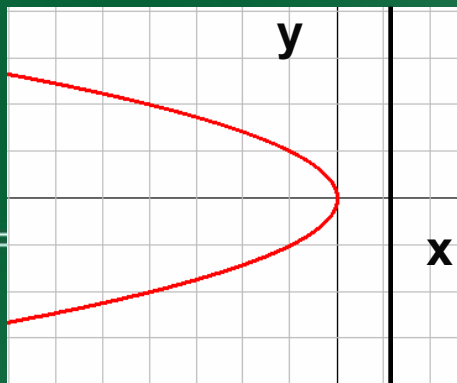
$$y = -\frac{p}{2}$$

o||y

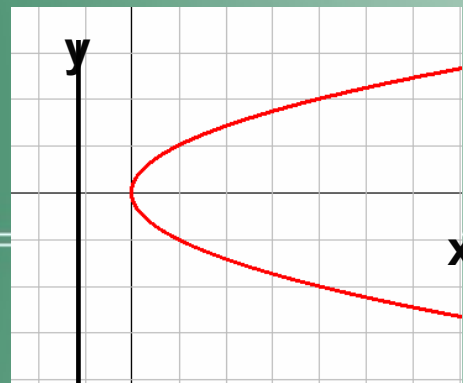

$$y = \frac{p}{2}$$

o||x

$$x = \frac{p}{2}$$

$$x = -\frac{p}{2}$$

OBEČNÁ ROVNICE PARABOLY

$$x^2 + 2ax + 2by + c = 0, b \neq 0$$

$$y^2 + 2ax + 2by + c = 0, a \neq 0$$

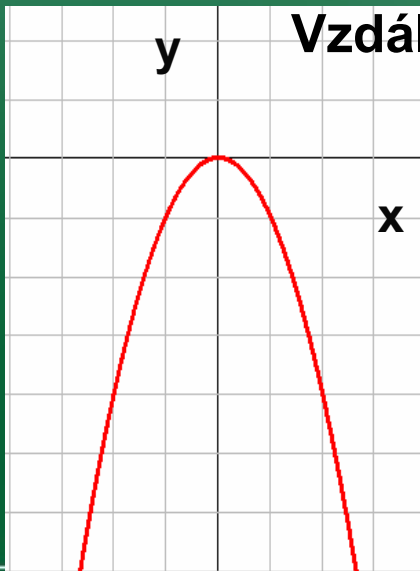

PŘÍKLAD

1. Napište rovnici paraboly, která má vrchol v počátku soustavy souřadnic a ohnisko $F = [0, -2]$.

Řešení:

Podle polohy ohniska zjistíme polohu paraboly

Vzdálenost ohniska od vrcholu = 2 →

$$2 = \frac{p}{2}$$

$$p = 4$$

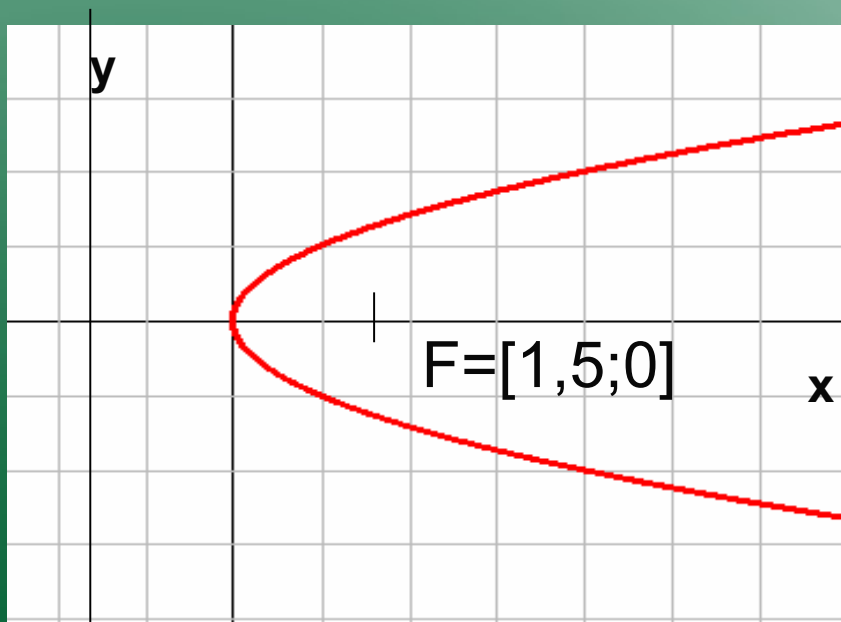
$$x^2 = -2py$$

$$x^2 = -2py$$

$$x^2 = -2 \cdot 4 \cdot y$$

$$x^2 = -8y$$

2. Parabola má rovnici $y^2=6x$. Zjistěte souřadnice ohniska F paraboly, parametr a napište rovnici řídící přímky.

$$x = -1,5$$

Souřadnice ohniska:

$$y^2 = 2px$$

$$2p = 6$$

$$p = 3$$

$$\frac{p}{2} = \frac{3}{2}$$

Rovnice řídící přímky d:

PROCVIČ

Napište rovnici paraboly, která má vrchol v počátku soustavy souřadnic a prochází body:

a) $A[8, 3]$, $B[8, -3]$

b) $C[-5, 2]$, $D[-5, -2]$

c) $E[4, 1]$, $F[-4, 1]$

d) $G[2, -3]$, $H[-2, -3]$

Napište rovnici paraboly, která má vrchol v počátku soustavy souřadnic a prochází

- a) bodem $A[3, 9]$ a je souměrná podle osy x ,
- b) bodem $B[16, 4]$ a je souměrná podle osy y ,
- c) bodem $C[-2, -4]$ a je souměrná podle osy x ,
- d) bodem $D[-3, -5]$ a je souměrná podle osy y .

Napište rovnici paraboly s vrcholem v počátku soustavy souřadnic a ohniskem:

a) $F[-2, 0]$

b) $F\left[0, \frac{1}{2}\right]$

c) $F[3, 0]$

d) $F\left[0, -\frac{3}{2}\right]$

Napište rovnice parabol, které mají dáno ohnisko F a řídící přímku d :

a) $F[4, 0]$, $d: y = 2$

b) $F[5, -3]$, $d: y = -1$

c) $F[-6, 4]$, $d: y = 6$

d) $F[-3, -8]$, $d: y = -4$

e) $F[2, 5]$, $d: x = 0$

f) $F[4, 2]$, $d: x = 3$

g) $F[6, 2]$, $d: x = 8$

h) $F[-1, 3]$, $d: x = -0,5$

Určete ohniska a řídící přímky parabol, které mají rovnice:

a) $4x = y^2$

b) $6x = -0,125y^2$

c) $2(x - 3) = y^2$

d) $0,5(x + 2) = y^2$

e) $3x = 6(y - 2)^2$

f) $0,25x = -(y + 4)^2$

Určete ohnisko, vrchol a řídicí přímku paraboly dané rovnicí:

a) $x^2 + 4y - 6x + 3 = 0$

b) $x^2 + 9y + 6x - 9 = 0$

c) $y^2 + 8y + 3x - 6 = 0$

d) $y^2 + 10y + 9x + 54 = 0$

Určete souřadnice společných bodů přímky a paraboly, jsou-li dány jejich rovnice:

a) $3x - 2y + 5 = 0, y^2 = 20x$

b) $x + y - 3 = 0, y^2 = -8x$

c) $x + 2y - 4 = 0, x^2 + 32y = 0$

d) $x - 4 = 0, x^2 + 32y = 0$

video

VILÉM LIPPERT. *Sbírka příkladů z matematiky*. 3. vyd. Praha: SPN, 1986.